

רציון ז"ח שלמה ביטון יוחאי נ.א.ה. גיהוזה הז"א. (א. בוכה בענין)

נולדתי בקזבלנקה את מרקש הכרתי דרך הדוד שלי שהיה איש נשיר.
התנועה בקזבלנקה הקיפה בני נוער רבים, היהקשר עם בני נוער מערים אחרות.
באתי לרעיון הציוני באופן אישי, היה לי חבר ואתו התכווננו להגר לברזיל.
בחנות ספרים מצאתי ספר שעוסק בבעיות אמונה ומסופר על כת שמאמינה
במשיחיות ובעזרה ליהודים שמקרבת את ביאת המשיח "עדי יהוה" בספר היה כתוב
על מה שקורה בארץ, על תנועה חלוצית, על הרצל ושהסבל הוא הכח המניע לעליה.
דימיתי לעצמי את הארץ הרבה כמו בספר ירמיהו או בספר איכה.
ספרתי על "התגלית" לחבר והחלטנו לתכנן את העליה לארץ-ישראל.
ס.ד.לוי היה נשיא "מגן דוד" חברה שלמדה עברית ויהדות. האיש הזה עשה "
עונג שבת" והזמין את כל חובבי השפה אנשים נאמו שם וכך גיליתי את
המורים לעברית, התחלנו ללמוד עברית והפצנו את זה בבתי הכנסת, כך הכרתי את
גד כהן.

שקדתי על למודי העברית, המורים שלי היו אבוקסיס, אדרי, התקדמתי מהר עם
העברית ולמדתי קצת תלמידים מתקדמים.
פגשתי מישהו ששלחו לו הרבה ספרים מהארץ על אליעזר בן יהודה כולל המילון
ועשיתי על זה עבודה, "דבר עברית והבראת" תוך תקופה קצרה הגיעו הרבה
צעירים וצעירות שרצו ללמוד עברית. נתתי שעורים פרטיים היתה דרישה גדולה
למורים לעברית.

"עונג שבת" היה בחסות לוי, אנחנו הצעירים בקשנו רשות להפגיש את הנוער
משבת כדי לדבר על ציונות ועל א"י. קבלנו רשות ללעשות הכל בשקט
ובהסתר, המבוגרים חששו מהערבים וגם מהצרפתים.
לא היה לנו נסיון איך מארגנים קבוצות, חפשנו מישהו שילמד שירים מצאנו את
משה גבאי שהיה המזכיר של אבו-חצירה וגם גב תורגמן למדה שירים היא היתה
אשכנזיה שהתחתנה עם מרוקאי.

.../.

מאירופה הגיעו מעפ פליטים אחד מהם בנדיגר, היהלו נסיון בארגון והוא חלק
אותנו לפי שכבות.

היינו מעורים בארועים, אלה שהיו שייכים לאינטליגנציה היהודית היו משמיעים
כל שבת חדשות מרדיו לונדון שמענו באנגלית והיו מתרגמים לצרפתית, זה באופן
קבוע כל שבת.

בוסקילה היה פונה לסוכנות ידיעות והיו שולחים לו אינפורמציה. ס.ד. לוי
היה מקבל ידיעות מפני שהיה ראש הקהילה היהודית.

למדנו עברית והיה רצון לעלות, היה ברור שלא נקבל סרטיפיקטים אם הכל הולך
לניצולים והיתה תחושה שאין תקווה שנעלה.

כתבנו לארץ לסוכנות היהודית כדי לעורר את בעיית העליה. שמענו על אניות
העפלה שמגיעות לאירופה.

מהארץ בא אליהו לולו הוא כנראה היה בקשר עם סם אבוטבול והוא הזיז בסוכנות
דברים כדי שיארגנו משהו שקשור בעליה.

"בשרל נטר" אולם של נוער יהודי צופי שלא עסק בציונות היתה אסיפה ושם אמר
אליהו לולו דבר בעברית, למה אתם חושבים משהנוער בארץ בריא? משהו ענה לו כי
בישראל אוכלים תפוזים.

והתחילה הציפיה.
ואח"כ הגיעה הידיעה שמי שרוצה שיבוא למפגש באלגיר הודיעו להגיע בכל
הדרכים.

אני לקחתי את אחותי הקטנה מזל, אני הוצאתי דרכון בטענה שאני רוצה ללמוד
תנך בא"י.

למי שלא היה דרכון סם אבוטבול ארגן את מעבר הגבול.

באלגיר באו חברים מתנועה שרו שירים בעברית בשריקה וכך זיהינו אותם
והובילו אותנו לאכסניה, שבה היו תנאים קשים מאד מבחינת לינה ותזונה.

הטוניסאים סבלו יותר בהבנה מהמרוקאים.

משם נסענו בצורה מאורגנת לסנס.

.../.

טנס-חיכינו שם חודש ימים, היו בכירי התנועה, נציגים מאלג'יר, טוניס ומרוקו. ממרוקו היה סם אבוטבול ונדיה כהן היתה אחראית מטעם הטוניסאים. השייט-הלכנו בחוף בשיירה ומשראינו רכב הסתערנו. הבנות נלקחו לחוד. הגענו לחוף האניה עגנה מאחורי צוק גבוה, כך שהיא לא נראתה מן החוף. הירידה לחוף היתה תלויה, סם הקפיד מאד שהראשים יהיו מורדים ושנשמור על שקט. נודע שהאנייה צריכה להסתלק מהר מאד מפני שקבוצה אחת נתפסה ע"י המשטרה, במחנה היתה פעילות השהייה ואותנו לאניה להסתלק מיד. באניה היה חושך מוחלט ואני כל הזמן בררתי איפה אחותי מזל. אנשים התחילו להקיא הים היה סוער. המזון היה בקצוב, נתנו לנו חגורות, 21 יום זה כ"כ ארוך.

ביום הראשון לאחר ההפלגה, היתה סערה והיינו בקרבת טוניסיה ליד בון ורצו להתקרב לחוף כדי להמנע מהסערה, הודיעו לשלטונות הטוניסאים, והיו אנשים מכס אנחנו קבלנו פקודה להשאר בבטן האניה מפקדי האניה אמרו שהיתה סערה ושהם אניה מפנמה, המלחים היו ספרדים. היו ילדים על האניה וילד אחד אפילו מת. משנתפסנו היה פחד שלא נגורש למרוקו, ידענו שיש סכוי שנתפס ונשלח לקפריסין.

באניה חכו להוראה ממשדך המושבות, האם להחזיר לצפ"א או לקפריסין. באניות הגירוש כל הזמן בדקנו את כוון הנסיעה. משירדנו בקפריסין היה חיטוי ע"י הבריטים, כולנו היינו מלוכלכים מלאי כינים החיטוי היה בד.ד.ט., היינו במחנה מעבר קראוליס - מחנה מעבר בקפריסין ע"י פמגוסטה.

לפני שנסענו אמרו לנו ללבוש כמה שיותר בגדים, היה מחסן של הג'וינט היו שפרצו למחסן. בקבוצה שלנו היינו ממושמצים ולא סגלנו שייגעו דברים שלא

מתקבלים על הדעת.

המפגש עם האירופאים-עם ההונגרים והרומנים הסתדרנו טוב מאד. עם הפולנים היחסים היו מאד מסויגים.

הרומנים והפולנים רבו ביניהם ולפעמים היו באים לבקש עזרה מהמרוקאים ואז נפוצה האמרה על "מרוקו סכין".

בקבוצה שלנו היינו מאורגנים. קב"י (קבוצת בן יהודה) שמרנו על המסגרת שלנו ולא קבלנו כל אחד. אנחנו היינו בקבוצה של הבונים.

בב"י היו 30-40 חברים, היו גם 2-3 אירופאים שהכירו במחנה בחורות על רקע רומנטי והסתפחו אלינו.

היה ארגון של המחנה עצמו-של כל התנועות ובנוסף לכל תנועה היו פעילויות משל עצמה.

במחנה הורגש צורך ללמד עברית הונגרי אחד ואני התנדבנו ללמד עם גיר ולוח בלבד לא היו ספרים.

היתה בקורת של המפקדה הבריטית לראות אם אין פעילות מחתרטית.

נוער שהיה פחות מגיל 18 עלה ראשון בני הנוער הוצאו מהר, אני עליתי ארצה שבועיים לפני קום המדינה.

משיצאתי משם השליחים ספרו על כך שאני חבר בקבוצה מאורגנת, משהגעתי למחנה

עולים בנתניה נפגשתי עם מינקובסקי מהקבוץ המאוחד כדי להקים גרעין. היה

קושי בגלל המלחמה, אח"כ הגענו לגלעד. אחותי מזל הגיעה לפני לאשדות זעב.